

‘Ik ben progressief’

Marco Bakker

Hij wordt verketterd en bejubeld om zijn publieke optredens. Antoine Bodar gaat het debat niet uit de weg en zijn scherpe tong maakt hem niet bij iedereen geliefd. Anderhalf jaar geleden werd de in Rome woonachtige priester geroepen om plebaan te worden in Den Bosch. Dat liep echter niet geheel volgens verwachting: “In het zuiden wilde men eigenlijk een gemoedelijke, bij voorkeur dikbuikige dorpspastoor.”

“Vaak wordt gedacht dat ik een zondagskind ben, omdat ik toevallig wat gemakkelijker uit mijn woorden kan komen dan anderen. Dat wekt wel eens irritatie. Ik ben evenwel gewoon een weekdagkind – niks komt mij aanwaaien, al gelooft men dat vaak niet. Ik moet mijn voordrachten, preken en columns echter altijd grondig voorbereiden. En wanneer je met enige regelmaat in de media verschijnt, krijg je al snel het predikaat een arrogante vlerk en een betweter te zijn. Waarbij onvermijdelijk het algemene verschijnsel ‘waarom-hij-wel-en-ik-niet’ zich voordoet. Ach, jalousie de métier kom je in alle vakken tegen. Akkoord; ik was mijn haar voordat ik op de televisie verschijn, al zegt dat nog niet dat ik een ijdeltuit ben, integendeel. Ik tracht enkel het woord Gods uit te dragen met de middelen die mij ten dienste staan. Je moet al je mogelijkheden benutten zulks te doen, dat staat nota bene in de documenten van het Tweede Vaticaans Concilie. Sommige mensen zijn beter op hun plaats in het pastoraat of meer geschikt voor geestelijke verzorging in een gevangenis; het feit doet zich voor dat ikzelf nu eenmaal vaak boven in de la lig bij radio of televisie, als er uitspraken gedaan moeten worden. Iedereen heeft zijn eigen gaven, de apostel Paulus zei het al. Daarnaast hanteert paus Johannes Paulus II, mijn grote voorbeeld, sedert jaar en dag eveneens allerlei communicatiemiddelen. Ik houd veel voordrachten in het land, in allerlei kringen. Niet alleen bij de kinderen Gods op de Veluwe, ik word tevens uitgenodigd door managers in het bedrijfsleven. Zo hield ik enige tijd geleden nog een betoog voor werkgevers in de Kamer van Koophandel van Eindhoven. Ik spreek graag vrijmoedig over geloof en hetgeen religie inhoudt, ook waar dat voor een katholiek priester in eerste instantie niet voor de hand lijkt te liggen.”

Speels

“Godsdienst is een onderwerp waar niemand om heen kan, het hoort bij het bestaan. De mens is een homo religiosus. Al is de een er ontvankelijker voor dan de ander, godsdienst hoort thuis in het openbare leven. Je hoeft niet gelovig te zijn, maar je moet wel weten in wat voor cultuur je leeft. Het jodendom, christendom en in zekere zin de islam hebben daar van oudsher invloed op gehad. En dankzij deze drie religies is onze cultuur verspreid, in het bijzonder middels het christendom daar het in kwantiteit altijd in de meerderheid was. Het is een misvatting te denken dat godsdienst een ‘fase in de beschaving’ zou zijn. Het is niet zo dat de Verlichting religie overbodig heeft gemaakt. Dat is een gedachte waar ik tegenin ga en soms werkt dat erg op de zenuwen van mensen. Ik heb van nature immers een zekere mate van speelsheid, een zekere uitdagendheid. Mij wordt wel aangewreven dat ik zo ouderwets zou zijn, terwijl ik juist heel progressief ben! Want ik noem de dingen bij de naam en ik tracht uit te dragen dat religie onlosmakelijk verbonden is met het bestaan. Op het ogenblik wordt bijvoorbeeld geprobeerd om godsdienst met handen en voeten te weren uit de Europese grondwet. Welaan, er zijn mensen die altijd de mond vol hebben van fundamentalistische gelovigen, niettemin zie je dus eens te meer dat er evenzeer fundamentalistische heidenen zijn! Er bestaat spijtig genoeg een ontzettende angst om godsdienst op een of andere wijze toe te laten in het publieke domein.”

Victor Hugo

“Zojuist is mijn tiende boek verschenen, getiteld Klokkenluider van Sint Jan, een relaas van mijn tijd als plebaan (pastoor van een kathedrale basiliek – MB) in 's-Hertogenbosch. Ik werd destijds nadrukkelijk door bisschop Hurkmans gevraagd om deze functie te vervullen. Ik zat heel goed in Rome, waar ik erg gelukkig was en ook meende nuttige arbeid te verrichten. Maar God spreekt door de omstandigheden en er speelde een aantal privé-aangelegenheden waardoor het goed uitkwam in de buurt van Den Bosch te zijn. Daarenboven ben ik een geboren Bosschenaar en de Sint Jan is de mooiste kathedraal die we in Nederland hebben. Mijn gedachte was: kennelijk is dit mijn weg, en daar heb ik achteraf helemaal geen spijt van. Het was in theorie niet zo slecht bedacht, alleen bleek de praktijk weerbarstiger. Men wilde in het zuiden – althans, zo heb ik dat ervaren – een gemoedelijke, rondborstige bij voorkeur dikbuikige prelaat. Iemand die gezellig is, en dat ben ik helemaal niet. Nu ja, misschien ben ik best eens gezellig, maar ik ben geen feestneus. Kijk, de carnavalsmis zou ik uiteraard nooit hebben afgeschaft. Niettemin ben ik meer geschikt voor Aswoensdag dan voor carnaval, zagezegd. Wat ook meespeelt is mijn karakter: ik houd ervan de zaken bij de naam te noemen. Dus ik ga niet ingewikkeld doen over iets dat helemaal niet ingewikkeld is. Dat doe ik natuurlijk op een bepaalde manier, alleen werd mijn ironie niet gevat in Den Bosch. Neem alleen al de titel van mijn boek; in een katholiek weekblad werd er onlangs vanuit gegaan dat ik allemaal verschrikkelijke dingen aan de orde zou hebben gesteld. Dan heb je de ironie, de relativering niet begrepen en ga je voorbij aan het feit dat een klokkenluider in eerste instantie daadwerkelijk klokken luidt. Ik knipoog slechts naar Victor Hugo!”

Dorpspastoor

“Wel, die speelsheid wordt niet onderkend. Daar heeft men het gevoel niet voor. Daar komt bij dat ik niet de ruimte kreeg om de dingen te doen die ik altijd al deed, zoals schrijven en voordrachten houden in het land. Ik zou oorspronkelijk een kwart van mijn tijd kunnen besteden aan dergelijke zaken, maar vervolgens heeft het bisdom impliciet aangegeven dat men mij liever als volledig de pastoor zag. Dat was een bijna onmogelijke opgave. Bovendien zou de priester die me bijstond vertrekken en vervangen worden door enkel een diaken. Met andere woorden: ik zou in mijn eentje voor die grote gemeenschap staan, niet alleen de stad 's-Hertogenbosch maar ook de hele omgeving. Toen heb ik gezegd: klaarblijkelijk hebt u liever dat ik kies. Ofwel; volledig aangepast functioneren als de dorpspastoor, ofwel; ik leg mijn functie neer. Ik heb voor het tweede gekozen. Het verheugde me dat ik van deze last was bevrijd, temeer daar ik na tien maanden geen boek meer te hebben ingezien, eindelijk weer eens tijd had om te lezen. Zonder bitterheid, ik had in zekere mate het gevoel in de steek te zijn gelaten. Men had mij ook de faciliteiten kunnen geven, rond mij mensen kunnen plaatsen, waardoor ik had kunnen blijven. Ik heb altijd gezegd dat ik kwam om te zaaien en niet om te oogsten, ik had de nodige ideeën. Ik hoop dat het met dit boek lukt die alsnog uit te dragen. Ik moet wel zeggen dat, eenmaal teruggekeerd in Rome, er een zekere weemoed over mij kwam. De laatste tijd hoor ik van veel mensen dat ze mijn vertrek betreuren. Nu goed, we zijn in harmonie uiteengegaan. Ik heb met de bisschop afgesproken dat ik gaarne bereid ben te zijner tijd weer eens de mis te komen celebreren.”